

تورک یوردی

D. 562

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی

صافی ۱۱

مدیری : آقچوره اوغلی یوسف

یل ۳

۶ شباط ۱۳۲۹

استاد اکرم

میان

شعر و صنعتله علاقه دار کبار بر عالمه نك ايکنجی چوجوغی اولان محمود اکرم بك ۶۳ سنه مالیه سنده استانبولده تولد ایتمشدر . تعلیم ادبیاتده بعض آثارینه تصادف ایدیلن پدری رجائی افندی مطبعه عامره و تقویم وقایع مدیریتلرنده ، بعض ولایات قبو کتخذالقلرنده بولونمش . صنعت خطه و ادبیاتده منتسب بر ذات ایدی ؛ او دورک بوتون ارباب عقل و تفکری کبی یالکیز علوم ، شرقیه واقف بولونمقله برابر ذکی و غیور اولدیغندن مطبعه مدیریتی ائناسنده . بر جوق مخدرات قدیمه نك نفیس بر صورتده طبعنه خدمت ایتشدی . زماننك اڭ منور آدم لرله مناسبته بولونه رق رجال دولنك حرمت و توجه لرته مظهر اولان رجائی افندی ، چوجوقلرینه داها پك کوچوکدن شعر و صنعت ذوقی القا ایدره ك اونلره بر استقبال ادب احضارینه چالیشیوردی .

اکرم بك وانی کونینك یشیل صرترلر آلتنده کومولمش ساحلارنده کچیردیکی چوجوقلق کونلرینی دایما ذوق و تحسرله یاد ایتمشدر . بوغازك اوراده هر زمان متموج سطحنه باقان اسکی بریالی ده یازین مهتابه چیقان شوخ قافله لرك مسعود ترنملرینی ، قیشین قارشیکی تپه لرك یشیللرکله مزوج بیاضلغی آراستنده یوکسه لن یشیل فیستیق آغاجلرینی سیر ایدره ك کچن بو حیات اونك چرکس شرقلرینی دیکلرکن آغلایان حساس روحی اوزرنده دهرین انطباعلر بر اقدی ؛ « نغمه سحر » ك اسکی شکلری آلتنده بیله بوغازك بیاض و آلهی مهتابلرینه تصادف اولوناییلیر ...

رجائی افندی اوغلنك آز چوق منتظم بر مکتب تحصیلی کورمه سی ایچون اونو زمانك اڭ معروف مؤسسات تعلیمیه سندن بازید رشديه سیله مکتب عرفانه ، صوکراده حریبه اعدادیسه ویردی ؛ بورالده مبادی علومی اوکره ن اکرم بك بر عارضه وجودیه یه مینی تحصیلی اتمام ایدمه لرك اون آلتی یاشنده ملازمته مکتوبی خارجییه دوام و بو مناسبته خصوصی صورتده فرانسزجه

تحصیلنه باشلادی . او زمان جدا برر مکتبه بکزه ین قلم حیاتی ، فرانسه زجه تحصیلی ، اکرم بکک غرب افکارینه وقوفی تأمین ایتدی . ایشه اکرم بکک اصل شخصیت فکریه سی ، طرز تفکر و تحسسی فرانسه ادبا و متفکرینک تاثیراتی آلتنده تشکل ایتشدیر . او ائنده شناسی و نامق کال ایله مملکتده نعمه باشلایان افکار مجدده ، یاواش یاواش ، منور کنجیلر آراسنده استناد . کاهلر بولیور و رأس کارده بولونان رجال حکومتک تشویقاتی بو جریانی بر قانداها قوتلندیریبوردی . « تصویر افکار » ، « ترقی » کی یکی فکرلرک ممثلی اولان غزته لرده اون سکزنجی عصر ادبا و فیلسوفلرینک تاثیراتی کوزه چارباچی بر درجه ده ایدی ؛ وولتهر ، روسو ، مونته سکیو شناسی ایله کالاک محور تفکرلری تشکیل ایدیور کیدی ...

محیط عالیه نک و وراثتک تاثیراتیه شعر و موسیقی به قارشی کوچوک یاشندن بری ده رین بر انجذاب واستعداد کوسترن ، حتی بر چوق ندیمانه غزللر و واصف طرزنده شریقلر یازان اکرم بک ، فرانسه زجه یی اوکره ندرک نامق کال ، ضیا کی مجددرله همبزم صحبت اولغه باشلانجه او تشویق ایله بعض ادبی مقاله لر یازمغه و « مه برزون » له « آتاله » یی ترجمه به باشلادی . قسماً « تصویر افکار » ایله « ترقی » ده قسماً « حقائق الوقایع » ده انتشار ایدن بو اثرلر تدقیق ایدیله جک اولورسه ، لسان اعتباریله بر چوق عجمیلکاره تصادف ایدمک محققدر ؛ فقط بو اثرلر ده اصل نظردقه چاربان قصور ، لسانک اسکی قیدلردن هنوز قورتولاماش ، اسکیلکنی محافظه ایتش اولماسیدر . اکرم بکک بو ائنده یازارک بر مدت سوکرا « نغمه سحر » نامی آلتنده جمع ونشر ایتدیکی شعرلر دده عین نقیصه به تصادف ایده رز . مع مافیه بونلر هنوز بر روعده ، پارلاق بر مسالک ادبینک باشلانغی حکمنده ایدی ؛ اکرمک متعاقباً کچیردیکی تکامل صفحه لری اوقدر منتظم و سر یعدرکه انسان « نغمه سحر » ک « یادکار شباب » ک بساطت و ابتدائیلکیله مثلاً « نقیر الحان » یاخود « نژاد اکرم » آراسنده بر مناسبت بولاماز .

ضیا پاشا ، کال بک ، لسقو قجه لی غالب بک ، عارف حکمت بک ، فائق بک ، آیه الله بک کی او دورک مجدده ، محافظه کار مختلف شخصیتلریله مناسبات دوستانه

پرورده ایدن اکرم بک فرانسه ادبیاتی حقنده کی معلوماتی توسیع ایتدیکه فکر ولسان اعتباریه چوق ده کشیور ، یکی احتیاجاتک افاده سی ایچون یکی بر ادبیات لسانک و یکی ادبیات نظریه لرینک لزومنه قانع اولیوردی ، بو ائنده مختلف مأموریتلرده بولونارق نهایت دوقسان دورت تاریخنده شورای دولت اعضالغنه تعیین ایدلمشدی . بالخاصه محیط فکریمزده هله او زمانلر ، بر شخصک شهرتی مأموریتک درجه سیله متناسب ایدی ؛ بناء علیه اکرم بک شورای دولت اعضالغنه تعیینی دائره شهرتک توسعی و بالنتیجه علمدارلرینک چوغلاماسی انتاج ایتدی . فقط او بوتون قیل و قاللره لاقید و خنده زن بر نظاره باقیور و معایینده دوام ایدرک ادبیاتک بزده ظن اولوندیغی کی بسیط اولمادیغی ، غربک ادبیات حقنده بوسبوتون باشقا فکرلر پرورده ایتدیکنی آکلا یوردی . اساساً بو دور ، مسلک جدیدک آز چوق قوتلندیکی و مختلف منبعلردن اقتباس فیض ایدرک اسکی نظریه لری ییقمغه قالدیشدیغی بر دور ایدی : ضیا و کمال تیاترولری و مقاله لرله ، عبدالحق حامد اسکی بنای شعری ییقان ابدی اثرلریله خلق اوزرنده و بالخاصه کنجیلر آراسینده ده رین بر تأثیر اجرا ایتمشلردی ؛ سلیمان پاشا « منانی الانشاء » بنی نشر ایتیش ، « وطن » خلقک روحی او زمانه قدر مجهول بر ریشه ایله تیزه تمشدی . « انقیاء » لر ، « ترجیع و ترکیب بند » لر ، « ظفر نامه » لر ، « زواللی چوجوق » لر ، صوکر احمد مدحتک ، مناسترلی رفعت بکک اثرلری هرکس طرفندن بویوک بر رغبت کوریوردی .

ایشته اکرم بک بویله بر ائنده او زمان یکی تشکل ایدن مکشب ملکیه ادبیات معلمی اولدی ؛ و تدربیساییه ، نشریاتیه افکار جدیدء ادبییه ییکی یتیشن نسللره تلقینه باشلادی . عرب قواعد ادبییه سنک عیناً تورکجه یه تطبیق ایدیله میه چکنی و اوزمانه قدر یازیلان بلاغت کتابلرینک بو بسیط حقیقی نظر اعتباره آلمادقلرینی سوبله یین اکرم بک ، « تعلیم ادبیات » نده غرب منبعلرینه مراجعت ایتمکله برابر همان بوتون مثالرینی ، حامدک ، کلاک ، ضیانک حتی او آراق اکتساب شهرته باشلایلان معلم ناجی نک اثرلرندن اقتباس ایتدی ؛ و بوسورتله یکی اثرلرک کوزللمکنی ، سبب رجحانی ایضاح و بالافعل ارانه ایدرک

توركلرك فائده سنه چاليشانلردن :

استاد اكرم بك مرحوم
(وفاتندن ايكي آي اول)

«توركل يوردى» نك لهربرسى
۳ نجى يىلك ۱۱ نجى صايسنه علاوه

طلبه‌ننه اونلری سودیردی . بالخاصه عبدالحق حامدک کنجلر آراسنده او قدر چابوق بر استاد شعر عد اولونماستنده اکرم بکک چوق غیرتی واردر .

فعالیت تعلیمیه استادک فعالیت تحریریه‌سی اوزرنده مسعود بر تأثیر اجرا ایتدی : ادبیاتک یکی نظریه‌لرینی عین زمانده مطبوعات کرسیسی اوزرنده نشر وتعمیم ایتک لزومه قائل اولان استاد ، کنجلره نمونه شعر اوله‌رق «زمزمه» لری وادبیاتک حقیقی معناسی آکلامق ایچونده اوچنچی برزمزمه‌نک مقدمه‌سیله «تقدیر الحان» ی وجوده کتیردی . «اوچنچی زمزمه» مقدمه‌سی ، اوزمانه قدر هیج کورولمه‌مش بر طرز ادبیاتک ، شعرك ماهیت وانواعندن بحث ایدیور وضمنی برصورتده او آرالق کندیسنی کوسترمکه باشلایان ادبی بر ارتجاع تمایللرینه قارشى مهاجمتده بولونیوردی . فی‌الحقیقه او آرالق ادبیات ساحه‌سندکی یکی بر حرکت ارتجاعیه‌نک مقدماتی محسوس اولمقده ایدی : حامدک ، ککاک ، اکرمک یکی بر لسان ایله یکی اثرلر میدان کتیرمه‌لری وبالخاصه حامدک «بلده» و «صحرا» کبی هر درلو قیود ادبیته‌دن آزاده واوزمانه کوره چوق غریب وناماتوس منظومه‌لر یازماسی ، تجدد ادبی‌نک مفرط و مضر بر شکل آلدیغه هرکی اقناع ایتشدی . کال واکرمک اسکی آرقاداشلری بیلده بو قدر فضله تجدددن خوشالامادقلرینی علناً سوبلیوردیلر . ایشته بو ائنده وارنده استانبوله کله‌رک نشر ایتدیکی ساده ، بسیط یازیلریله خلق آراسنده شهرت قازانان معلم ناجی افندی زمانک بو تمایلاتندن استفاده ایتدی ؛ وشیخ وصفی افندی ، حیرت افندی ، معلم فیضی افندی کبی ادبیاتمیزک غریب تأثیراتی آلتنده قالماسی قبول ایده‌مین چوق محافظه‌کار بر طاقم ادبیاتک ریاسته‌کچرک ، بلکه برارنده اونلرک تشویقیله ، تجدد ادبی علمینده شدتلی هجوملره باشلادی . ظاهرأ غریب آئارندن استفاده فکرنی ترویج ایدن ناجی افندی ، بالخاصه عبدالحق حامدی جنتله اتهام ایدیور ، اکرمی وکالی بکک نظر باعتباره آلیوردی . «ترجمان حقیقت» ک محرر ادبیلکنی درعیده ایدرک اطرافنه یوزلرجه طرفدار طوبیلایان ناجی افدینک بو وضعیت ارتجاع‌پورانه‌سی ، اکرم یکی مدافعه‌یه مجبور راقششدی . هنوز مجرای حقیقیسننه ارجاع ایدیله بیلشم

اولان کنج دماغلرک یسنه یاکلش جهتلره سوق واملاله ایدیله سنی منع ایچون ، استاد اولاه زمزمه « مقدمه سنی ، صوکرادها شدید برسانله « تقدیرالحان » نی یازمق لزومنی حس ایتدی .

ادبیاتمزمده امثالنه بک نادر تصادف ایدیلن « تقدیرالحان » ، اکرم بکک ائک مستعد شاکردانندن منمنلی زاده طاهر بکک « الحان » نامیله نشر ایتدیکی مجموعه اشعاری تنقیداً یازلمش بر اثر ددی . استاد بو اثرنده بالمناصبه قواعد عمومیه ادبیه ده ارجاع کلام ایده رک ، ادبیاتک و علی العموم صنعتک ماهیتی حقنده بر جوق مطالعات مهمه سرد ایدیور و ارتجاع ادبی طرفدارلرینه شدتله هجومده بولونیوردی . بو اثرک نشری اکرم طرفدارلریله ناجی مدافعلی آراسنده اوزون مجادلره سبیت ویرمکه برابر ، ارتجاع ادبی نئک ماهیتی کنج دماغلره آکلاشم اولدی . معلم ناجی و طرفدارلری هر کون قوتلرندن برازدها غائب ایده رکن ، استاد یکی و شایان دقت شعرلر ، حکایه لر ، ترجمه لر نشر ایده رک کنجلره معنوی بر رهبر اولیوردی : او دور کنجلرینک حتی توفیق فکرت و آرقاداشلرینک ایلک شعرلری تدقیق ایدیله بک اولورسه ، اونلرده « زمزمه » شاعرینک تأثیراته تصادف ایتک محققدر...

اکرم بکک ملکیه ده کی تدریساتی سکیز سنه دن فضله دوام ایده مدی : استادک طلبه سنه یالکز درس ادب دکل درس فضلیت ده تلقین ایتیه سی ، عبدالحمید اداره مقللمه سنک تمایلاتنه هیچ موافق کلیوردی ؛ نهایت ، مملکتده پارلایان هر نوروامید چراغنی سوندورمکه مکلف اولان بو اداره خواجه ابراهیم افندی بی اکرم بکک کرسیسنه اصعاد ایده رک استادک دائماً شوق و محبتله بحث ایتدیکی معلمک حیاتنه خاتمه چکدی . فقط بوضروری فراغت اکرم بکک وظیفه تعلیمیه سنه نهایت ویرمش عداولوناماز ؛ چونکه استاد نشر ایتدیکی اثرلره شباب منوره دائماً رهبر اولیور ، استبدادک اوقارانلق و ییلدیز سز سماننده بر مشعل الهی کی دائماً ایلک و حقیقت یولنی کوستریوردی . بوتون طلبه سی ، اکرم بکک کندی روحلری اوزرنده نه ده رین و نه صمیمی بر تأثیر اجرا ایتدیکنی اعتراف ایدیورلر ...

کنجلره قارشى دائماً محب و تقدیرکار اولان اکرم بک ، خالد ضیا ، توفیق

فکرت، جناب کی استقبالک بویوک صنعتکارلرخی ساحه ادبیاته آتدقاری ایلک متردد آدیملردن اعتباراً تشویق ایتشدی. بالخاصه مقدمارحله تدریسندہ بولونان توفیق فکرتہ قارشى استاد بویوک بر حسن تقدیر و محبت بسله مکده ایدی. بناء علیه او آرائق معلومات ایله معارض بر وضعیتندہ بولونان «ثروت فنون» اکرم بکک تنسیب و تشویقیله توفیق فکرت بکک ید اقتدارینه تسلیم اولوندی. بو، «ثروت فنون حرکت ادبیہ سی» دیه معروف اولان تجددک مقدمه سی عد اولونابیلیر. اوندن صوکر ا بر چوق کنجار اکرم بکک جناح حمایه سی آلتندہ توفیق فکرتک اطرافنه طوبلانیدیلر و اوقوتله ادبیاته یکی بررنک وضیا ویرمکه موفق اولدیلر. توفیق فکرتک، احمد حکمتک ایلک جلدلره یازدقاری مصاحبات ادبیہ نظر تدقیقندن کچیریله جک اونورسه، اونلرک - ایلک زمانلرده - نظریات ادبیہ اعتباریله تقدیرالحان دائره سنی پک چابوق آشامادقاری لایقیله آکلاشیلیر.

استاد اکرم «عربه سوداسی» نامندہ کی چوق شایان دقت بر رومانیله «پژمرده» سنی و پراکنده بعض آثار شعریه سنی بوندن صوکر ا نشر ایتدی. واونلری متعاقب اوزون مدت ساکت قالدی؛ بوسکوت «نژاد اکرم» ک تاریخ تحریرینه قدر دوام ایتشدر.

مدقق بر حکایه نویس، حساس بر شاعر، فاضل بر استاد اولان اکرم بک اونلرک فوقندہ بویوک ونجیب بر انسان، فلاکتزده بر بابادر. حیانتک هر صفحه سنی مطلقاً ألم و ماتمله کچیرمش، کوزلری ناٹما یکی ماتملرک سرشک یاسینله مالامال قالمشدر. ابتدا پیرایه سنی، امجدینی قره طوبراقلره تودیع ایتدکدن صوکر ا، صوک مدار استادی اولان «نژاد» خیده کوچوکصونک حزین و پر شعر تپه جکنه کومهن بوشفیق بابا قلبی الی الابد او آجیلرله هم حسن اولارق چارپمشدر. استادک هر اثرندہ، «زمزمه» ده، «تفکر» ده، «پژمرده» ده اوماتملرک انطباعنی حامل بر چوق کوزل وابدی صحیفه لره تصادف اولونابیلیر. فقط استادک اک کوزل، اک صمیمی مرثیه لری، آنجاق صوک زمانلرده نشر ایدہ بیلدیکی «نژاد اکرم» نامندہ کی مجموعه اشعارندہ در؛ اولادینک ضیاعیله رحیم ونجیب بر بابا قلبینک نه درین وعلوی المله معکس اوله بیله جکی نژاد اکرمده کی منظوم ومنتور مرثیه لردن تامیله آکلاشیلیر. اساساً اکرم بکک

بوتون اثرلرندن قیریق بر قلبک انین انکساری ترشح ایتمکده ، حتی اک شن
وشوح موضوعلریله اونک دست صنعتده یأس آلود بر ادا المکده ایدی .
یقه جقده بر مزارلق عالمی ، فردای تدفین ، یادایت ، چیچک ، نغمه کبی
شعرلره «نژاد اکرم» ک ادای بیاننده عین رنگ الم کوزه چارپار .

نجابت فطریه سنی هر شیئک فوقنده طوئدنی ایچون استبدادک اک شدید
زمانلرنده بیله جبهه مغرور صنعتی اصلا ا کهن استاد اکرم ، طبیعتک اک صمیمی
بر پرستشکاریدی ؛ استانبول کونشیک صیجاق شعاعلری ، بوغازک یشیل تپه لری
اوزرنده رنگ وضیا موجهلری او یاندر برکن ، استاد آلته باستونی آله رق تک
وتها دولاشیر ، طبیعتک معشی نفسلریله صانکه الملریخی اویوتوردی . طبیعت
قارشى اولان بو انجذابى استادک بوتون اثرلرنده مشهوددر : آدانک ، بوغازک
پر شعر وخیال مناظرندن برچوخی «زمزمه» و «نژاد اکرم» صحیفه لرنده شایان
حیرت بر صنعت و صمیمیتله ترسیم ایدلمشدر .

مشروطیتک اعلانندن صوکر اکرمک بر مدت معارف و اوقاف نظارتلرنده
بولوندى . فقط اونک نجیب و انزوا پرور طبیعتی آغیر و کورولتیلی وظیفه لرله
بردولو امتزاج ایده میوردی . نهایت مجلس اعیان تشکل ایده رکن ، تورکلیکک
بو نجیب و علوی استاد صنعتی اورایه تعیین ایدلدى ؛ صوکر دم حیسانته قدر
او مجلسک اک آبی دوشون ارکان مهمه سندن بری اولدى ؛ یالکز وجدانک
تلقیناتنه عطف اهمیت ایتدیکی ایچون بلااستنا هر کسک حرمت و تحیینه مظهر
اولان استاد ، تسلیم انفس ایدنجیه قدر ، کنجازه قارشى رحیم و تقدیرکار ، منزوی
کورولتوسز بر حیات کچیردی . مملکتده حکمفرما اولان لاقیدی ، کنجلیکک
بو استاد نجییه قارشى حال حیاتنده تحیلات و احتراماتی تقدیم ایتمسنه مع التأسف
مانع اولمشدی ؛ فقط مملکت ، تورک کنجلیکی استاده قارشى بسنه دیکی حسن تحیل
و پرستشی اونک جنازه سی اوکنده بوتون صمیمیتله اظهار ایتدی . یمش ایکی
سنه لک بر حیات سعی و فضیلت البته بوتکریمه مستحقدر . . . [۱]

کوریللی زاده محمد فؤاد

[۱] کوریللی زاده محمد فؤاد ک طرفندن استاد اکرمک آثارى و تأثیرات ادبیه سی
حقنده یازیلان سلسله مقالات «بوردک» چیقاجق نسخه لرینه صیراسیله درج ایدیه جکدر .

تورک بوردی